

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ОСТРОГРАДСЬКОГО

Навчально-науковий інститут механічної інженерії,
транспорту та природничих наук
Кафедра автомобілів і тракторів

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної та
методичної роботи

В. В. Костін

09 20 21 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АВТОМОБІЛІ

(шифр за ОПП: ОК 22)

освітній ступінь: бакалавр

спеціальність 274 – «Автомобільний транспорт»

освітньо-професійна програма «Автомобільний транспорт»

Робоча програма навчальної дисципліни «Автомобілі» для студентів освітнього ступеня «Бакалавр» зі спеціальності 274 – «Автомобільний транспорт» за освітньо-професійною програмою «Автомобільний транспорт»

„27” 08, 2021 року – 12 с.

Розробник: Черненко С. М., доц., к.т.н.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри автомобілів і тракторів

Протокол від “27” 08 2021 року № 1

Завідувач кафедри автомобілів і тракторів

 (Клімов Е.С.)

Схвалено методичною комісією КрНУ зі спеціальності 274 – «Автомобільний транспорт»

Протокол від “22” 09 2021 року № 1

Голова (Клімов Е.С.)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 8	Галузь знань: 27 - «Транспорт»	Нормативна	
Модулів – 1	Спеціальність 274 – «Автомобільний транспорт», освітня програма «Автомобільний транспорт»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		3-й	3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: курсова робота фахова		Семестр	
Загальна кількість годин – 240		5	5
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4,4 самостійної роботи студента – 8,9	Освітній ступінь: бакалавр	Лекції	
		34 год.	8 год.
		Практичні	
		46 год.	16 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
160	216 год.		
Вид контролю: письмовий іспит, захист курсової роботи			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 0,5;

для заочної форми навчання – 0,11.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання дисципліни “Автомобілі” є цілісне уявлення механіки руху автомобіля, його взаємодії з дорогою і повітрям, експлуатаційних властивостей автомобіля, формування у студентів вмій, знань та навичок щодо аналізу та розрахунку параметрів автомобіля, що реалізують його задані експлуатаційні властивості.

Основним завданням вивчення дисципліни є опанування студентами методів розрахунку експлуатаційних властивостей автомобіля, у тому числі із застосуванням комп’ютерної техніки, які б забезпечували заданий робочий процес як кожного агрегатів окремо так і всієї системи загалом.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: експлуатаційні властивості автомобіля; взаємодію еластичного колеса з опорною поверхнею; сили, що діють на автомобіль під час руху; тяговий розрахунок автомобіля; характеристики джерела енергії; показники керованості та стійкості, прохідності автомобіля, плавності руху.

уміти: провести тяговий розрахунок автомобіля і визначити його основні параметри, сили, що діють під час руху автомобіля, динамічні якості, розраховувати показники паливної економічності, гальмівні властивості.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти набувають наступних компетентностей і програмних результатів навчання.

Загальні компетентності:

ЗК 2 – здатність застосовувати фахові та фундаментальні знання у професійній діяльності;

ЗК 10 – здатність вирішувати проблеми у нових і нестандартних професійних ситуаціях з урахуванням стану та розвитку автомобільного транспорту, соціальної і етичної відповідальності за прийняті рішення.

Фахові компетентності спеціальності:

ФК 1 – здатність використовувати у професійній діяльності знання нормативно-правових, законодавчих актів України, правил технічної експлуатації автомобільного транспорту України, інструкцій та рекомендацій з експлуатації, ремонту та обслуговування дорожніх транспортних засобів автомобільного транспорту;

ФК 13 – здатність аналізувати техніко-економічні та експлуатаційні показники дорожніх транспортних засобів автомобільного транспорту, їх систем та елементів з метою виявлення та усунення негативних чинників та підвищення ефективності виробничого процесу.;

ФК 16 – знання та розуміння предметної області та розуміння професії.

ФК 18 – здатність застосовувати професійно-профільовані знання й практичні навички для розв’язання типових задач спеціальності.

Програмні результати навчання:

РН 2 – застосовувати знання з фундаментальних наук для вивчення професійно-орієнтованих дисциплін;

РН 13 – демонструвати свою професійну діяльність та особистісні якості на ринку;

РН 29 – аналізувати техніко-економічні та експлуатаційні показники дорожніх транспортних засобів автомобільного транспорту, їх систем та елементів;

РН 36 – здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;

РН 37 – концептуальні знання, набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень; критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності;

РН 38 – розв'язання складних непередбачуваних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів та інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Експлуатаційні властивості автомобіля.

Тема 1. Експлуатаційні властивості автомобіля.

Тема 2. Основи теорії кочення колеса.

Тема 3. Характеристики джерела енергії.

Тема 4. Тягово-швидкісні властивості автомобіля.

Тема 5. Тяговий розрахунок автомобіля.

Тема 6. Паливна економічність автомобіля.

Тема 7. Гальмівні властивості автомобіля.

Змістовий модуль 2. Керованість, стійкість, прохідність та плавність руху автомобіля.

Тема 1. Кінематика повороту керованих коліс.

Тема 2. Момент опору повороту шини на місці.

Тема 3. Ваговий стабілізуючий момент.

Тема 4. Кочення колеса з відведенням.

Тема 5. Стійкість керованих коліс проти коливань.

Тема 6. Прокідність автомобіля.

Тема 7. Плавність руху автомобіля.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л.	п.	лаб.	с.р.		л.	п.	лаб.	с.р.
Модуль 1										
Змістовий модуль 1. Тягово-швидкісні властивості автомобіля										
Тема 1. Експлуатаційні властивості автомобіля	7	2	-	-	5	10,5	0,5	-	-	10
Тема 2. Основи теорії кочення колеса	12	2	-	-	10	10,5	0,5	-	-	10
Тема 3. Характеристики джерела енергії	16	2	4	-	10	12,5	0,5	2	-	10
Тема 4. Тягово-швидкісні властивості автомобіля	28	3	10	-	15	17,5	0,5	2	-	15
Тема 5. Тяговий розрахунок автомобіля	18	3	-	-	15	16	1	-	-	15
Тема 6. Паливна економічність автомобіля	9	2	2	-	5	12,5	0,5	2	-	10
Тема 7. Гальмівні властивості автомобіля	15	3	2	-	10	10,5	0,5	-	-	10
Разом за змістовим модулем 1	105	17	18	-	70	90	4	6	-	80
Змістовий модуль 1. Керованість, стійкість, прохідність та плавність руху автомобіля										
Тема 1. Кінематика повороту керованих коліс	9	2	2	-	5	10,5	0,5	-	-	10
Тема 2. Момент опору повороту шини на місці	14	2	2	-	10	15,5	0,5	-	-	15
Тема 3. Ваговий стабілізуючий момент	9	2	2	-	5	10,5	0,5	-	-	10
Тема 4. Кочення колеса з відведенням	12	2	-	-	10	15,5	0,5	-	-	15
Тема 5. Стійкість керованих коліс проти коливань	12	2	-	-	10	10,5	0,5	-	-	10
Тема 6. Прохідність автомобіля	14	4	-	-	10	17	1	-	-	16
Тема 7. Плавність руху автомобіля	13	3	-	-	10	10,5	0,5	-	-	10

Разом за змістовим модулем 2	83	17	6	-	60	90	4	-	-	86
ІНДЗ (курсова робота фахова)	42	-	22	-	20	50	-	10	-	40
Семестровий контроль	10	-	-	-	10	10	-	-	-	10
Усього годин	240	34	46	-	160	240	8	16		216

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1			
Усього		-	-

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
Модуль 1			
Змістовий модуль 1. Тягово-швидкісні властивості автомобіля			
1	Визначення потужності двигуна	2	2
2	Побудова зовнішньої швидкісної характеристики двигуна	2	2
3	Визначення передавальних чисел трансмісії автомобіля	2	-
4	Тяговий баланс, баланс потужностей, динамічна характеристика автомобіля	4	-
5	Час і шлях розгону автомобіля	4	-
6	Паливно-економічна характеристика автомобіля	2	2
7	Гальмівні властивості автомобіля	2	-
Змістовий модуль 2. Керованість, стійкість, прохідність та плавність руху автомобіля			
8	Визначення оптимального сходження керованих коліс автомобілів	2	-
9	Дослідження граничного за зчепленням моменту опору повороту шини керованого колеса автомобіля	2	-
10	Визначення стійкості керованого колеса проти коливань	2	-
	ІНДЗ (курсова робота фахова)	22	10
Усього		46	16

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
Модуль 1			
Змістовий модуль 1. Експлуатаційні властивості автомобіля			
1	Експлуатаційні властивості автомобіля	5	10
2	Основи теорії кочення колеса	10	10
3	Характеристики джерела енергії	10	10
4	Тягово-швидкісні властивості автомобіля	15	15
5	Тяговий розрахунок автомобіля	15	15
6	Паливна економічність автомобіля	5	10
7	Гальмівні властивості автомобіля	10	10
Змістовий модуль 2. Керованість, стійкість, прохідність та плавність руху автомобіля			
1	Кінематика повороту керованих коліс	5	10
2	Момент опору повороту шини на місці	10	15
3	Ваговий стабілізуючий момент	5	10
4	Кочення колеса з відведенням	10	15
5	Стійкість керованих коліс проти коливань	10	10
6	Прохідність автомобіля	10	16
7	Плавність руху автомобіля	10	10
	ІНДЗ (курсова робота фахова)	20	86
	Семестровий контроль (підготовка до іспиту)	10	40
Усього		160	216

9. Методи навчання

При вивченні дисципліни застосовуються наступні методи навчання:

– пояснювально-ілюстративні – вербальні методи передачі та сприймання навчальної інформації (розповідь, лекція, бесіда), наочні (відео-ілюстрація, презентація), практичні (вправи, групові та індивідуальні завдання, виконання лабораторних, аналітично-розрахункових робіт, практичне використання сучасних приладів);

– репродуктивні – опитування, тестування, розв’язування задач, виконання вправ за зразком чи алгоритмом;

– проблемного викладу – ситуаційне моделювання, аналіз виробничих ситуацій, дискусія, аналіз відео фрагментів, написання рефератів, анотування науково-технічних джерел;

– частково-пошукові – евристичні бесіди, самостійне розв’язання проблемних ситуацій, написання тез доповідей.

10. Методи контролю

Методи поточного контролю: індивідуальне опитування (тестування), захист практичних робіт (тестування), перевірка індивідуальних завдань.

Методи модульного контролю: письмова контрольна робота (тестування).

Методи підсумкового контролю: тестування, залік, захист курсової роботи письмовий іспит.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ

Модуль 1

Відвідування, активність на заняттях, оформлення конспекту лекцій, звіту з практичних робіт		Поточний контроль знань			Іспит	Сума
		контрольні роботи		захист практичних робіт		
лекції	практичні роботи	змістовий модуль 1	змістовий модуль 2			
10	20	15	15	20	20	100

Курсова робота фахова

Найменування розділу	Кількість балів
1. Розрахунок тягово-швидкісних властивостей автомобіля	15
2. Оформлення пояснювальної записки	15
3. Оформлення графічної частини	30
Сума	60
Захист	40
Сума	100

ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ

Модуль 2

Відвідування лекцій, активність на заняттях, оформлення конспекту лекцій		Практичні роботи	Іспит	Сума
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2			
10	10	60	20	100

Курсова робота фахова

Найменування розділу	Кількість балів
1. Розрахунок тягово-швидкісних властивостей автомобіля	15
2. Оформлення пояснювальної записки	15
3. Оформлення графічної частини	30
Сума	60
Захист	40
Сума	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C	задовільно	
64-73	D		
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного	не зараховано з можливістю повторного

		складання	складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Черненко С.М. Методичні вказівки щодо виконання практичних робіт з навчальної дисципліни «Автомобілі» для студентів денної та заочної форм навчання зі спеціальності 274 – «Автомобільний транспорт» (у тому числі скорочений термін навчання) освітнього ступеня «Бакалавр». - Кременчук: Видавничий відділ КрНУ, 2021. - 52 с.

2. Черненко С.М. Методичні вказівки щодо виконання курсової роботи з навчальної дисципліни «Автомобілі» для студентів денної та заочної форм навчання за напрямом 6.070106 – «Автомобільний транспорт» (у тому числі скорочений термін навчання). - Кременчук: Видавничий відділ КрНУ, 2014. - 35 с

3. Черненко С.М. Методичні вказівки щодо самостійної роботи з навчальної дисципліни «Автомобілі» для студентів денної та заочної форм навчання за напрямом 6.070106 – «Автомобільний транспорт» (у тому числі скорочений термін навчання)). - Кременчук: Видавничий відділ КрНУ, 2014. - 21 с

13. Рекомендована література

Базова

1. Агейкин Я. С. Проходимость автомобилей. М.: Машиностроение. 1981. 232 с.

2. Волков В.П., Вільський Г.Б. Теорія руху автомобіля: підручник. Суми: Університетська книга. 2010. 320 с.

3. Гришкевич А. И. Автомобили: Теория. Учебник для вузов. Минск: Вышейш. шк. 1986. 208 с.

4. Кошарний М. Ф. Основи механіки та енергетики автомобіля. Київ: Вища школа. 1992. 200 с.

5. Литвинов А. С., Фаробин Я. Е. Автомобиль. Теория эксплуатационных свойств автомобиля. Учебник для вузов. М.: Машиностроение. 1989. 240 с.

6. Сахно В.П., Костенко А.В., Загороднов М.І. та ін. Експлуатаційні властивості автотранспортних засобів. В 3 ч. Ч. 1. Динамічність та паливна економічність автотранспортних засобів. Навчальний посібник. Донецьк: Вид-во «Ноулідж». 2014. 444 с.

7. Солтус А. П. Теорія експлуатаційних властивостей автомобіля. Навчальний посібник. Київ: Арістей. 2004. 184 с.

1. Chernenko S., Klimov E., Chernish A., Pavlenko O., Kukhar V. Simulation Technique of Kinematic Processes in the Vehicle Steering Linkage. International Journal of Engineering & Technology, Vol. 7, No 4.3 (2018), Special Issue. 3, Pp. 120-124, DOI:10.14419/ijet.v7i4.3.19720.

2. Солтус А.П., Черненко С.М., Клімов Е.С., Черниш А.А., Маслов О.Г. Особливості роботи еластичного колеса як складного механізму. Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: Технічні науки. – Житомир, 2018 - № 2(82). – С.152-158.

3. Солтус А.П., Черненко С.М. Визначення впливу поздовжнього нахилу шворня на ваговий стабілізуючий момент. Наук. техн. журнал «Машинознавство». Львів, 2003. №6(72). С. 47-50.

4. Солтус А.П., Черненко С.М., Черниш А.А. Умови виникнення коливань керованих коліс автомобіля від гідравлічного підсилювача кермового керування. Вісник КДПУ. Кременчук, 2006. Вип. 6/2006(41). Ч.1. С. 40-43.

5. Черненко С.М., Клімов Е.С., Черниш А.А., Пузир Р.Г. Оптимізація параметрів чотириланкової кермової трапеції на основі плоскої моделі. Вісник машинобудування та транспорту, Вінниця, ВНТУ, Том. 10, № 2, 2019 – С. 141-147. DOI: <https://doi.org/10.31649/2413-4503-2019-10-2-141-147>.

14. Інформаційні ресурси

1. Комп'ютерний клас.
2. Стенди кафедри автомобілів і тракторів.
3. Стенди експериментального цеху управління головного конструктора ХК «АвтоКрАЗ».
4. www.at.kdu.edu.ua. Сайт кафедри автомобілів і тракторів КрНУ
5. www.twirpx.com. Електронна бібліотека.
6. www.krnu.org. Віртуальний освітній простір КрНУ та система оцінки якості навчання й тестування знань студентів